

United Nations

**Convention on the
Rights of the Child**

CRC/C/DNK/CO/4

Distr.: General
4 February 2011

Original: English

**Overvejelse af rapporter angivet af Staten under artikel 44 i
Konventionen**

**Afsluttende observationer af Komiteen om Barnets Rettigheder:
DANMARK**

1. Komiteen overvejede den fjerde periodiske rapport om Danmark (CRC/C/DNK/4) ved den møde nummer 1594 og 1595 (se CRC/C/SR1594 og 1595), afholdt d. 24. januar 2011, og indeholdt, ved møde nummer 1612, afholdt d. 4. februar 2011, med de følgende afsluttende observationer.

A. Introduktion

2. Komiteen imødeser afleveringen af den fjerde periodiske rapport og de skriftlige svar til listen over emner (CRC/C/DNK/Q/4/Add.1). Desuden værdsættes den konstruktive dialog med Statens delegation. Men Komiteen har bemærket, at den fjerde periodiske rapport ikke lever op til retningslinjerne for rapportering til Konventionen (CRC/C/58/Rev.2). Derfor tilskyndes det Staten at aflevere de følgende periodiske rapporter i henhold til de nævnte retningslinjer.

3. Komiteen minder om, at disse afsluttende observationer, skal læses i forbindelse med de afsluttende observationer af den oprindelige rapport fra Staten, omkring den Valgfrie Protokol om salg af børn, børneprostitution og pornografi. (CRC/C/OPSC/DNK/CO/1), vedtaget d. 29. september 2006, samt under den Valgfrie Protokol om børns deltagelse i væbnede konflikter (CRC/C/OPAC/DNK/CO/1), vedtaget d. 30. september 2005.

B. Iværksatte opfølgende foranstaltninger og fremskridt opnået af Staten

4. Komiteen bemærker med tilfredshed tilgangen af:

(a) The Child's Reform af 2010, som trådte i kraft d. 1. januar 2011 og indeholder tillæg til the Act on Social Services, som bedre tjener barnets interesser i formidlingen af sager, som involverer speciel støtte for dårligt stillede børn og unge mennesker. Derudover øger det retten for Ankestyrelsen til at starte sager på eget initiativ, hvis et barn er i risikozonen;

(b) Loven om Forældres Ansvar, som trådte i kraft oktober 2007;

(c) Anbringelsesreformen (Care Placement Reform) Act nr. 1442 af 22. december 2004, som trådte i kraft 1. januar 2006. Formålet med denne er at forbedre standarderne for børn i andre omsorgsomgivelser.

5. Komiteen bifalder ratifikationen af de følgende menneskerettighedsinstrumenter:

(a) Europarådets konvention om Beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, i november 2009.;

(b) Protokollen mod smugling af indvandrere på land, hav og i luften, som et supplement til FN's Konvention mod Transnational Organiseret Kriminalitet, i 2000 og december 2006; og

(c) Supplerende Protokol til Konventionen om IT-kriminalitet, som omhandler kriminaliseringen af racistiske og fremmedfjendske handlinger, begået gennem computersystemer, 2003, i september 2005.

C. Hovedområder for bekymring og anbefalinger

1. Generelle foranstaltninger for implementering (artikel 4, 42 og 44, samt § 6 i Konventionen)

Komiteens tidligere anbefalinger

6. Komiteen bifalder Statens indsats for at implementere Komiteens konkluderende observationer, som blev vedtaget i september 2005 (CRC/C/DNK/CO/3), efter overvejelserne af den tredje periodiske rapport fra Staten. Men komiteen udtrykker bekymring over, at nogle af deres bemærkninger og anbefalinger er blevet mangelfuldt eller slet ikke behandlet.

7. Komiteen tilskynder Staten at tage alle nødvendige forholdsregler for at adressere de anbefalinger fra de afsluttende observationer fra den tredje rapport, som ikke er blevet implementeret eller ikke tilstrækkeligt

implementeret. Dette inkluderer de anbefalinger til lovgivningen, koordinationen, nationale handlingsplaner, udbredelsen, dataindsamlingen og anden omsorg.

Betænkninger

8. Selvom det er bemærket, at Staten har indikeret at det kun drejer sig om få sager, som er påvirket af Statens reservation til Artikel 40 § (2)(b) i Konventionen om Barnets Rettigheder, er Komiteen stadig bekymret over fastholdelsen af denne reservation, som i mangel på retten til retfærdig retssag, begrænser retten til appel for børn, som er blevet dømt for mindre forseelser.

9. Set i lyset af Wien-Deklarationen og Handlingsplanen fra Verdens Konference om Menneskerettigheder af 1993(A/CONF.157/23), anbefaler Komiteen at Staten overvejer at tilbagetrække reservationerne angående Artikel 40 § (2)(b) i Konventionen.

Konventionens status

10. Selvom det er bemærket, at Konventionen kan blive anvendt i domstolene og af administrative autoriteter, er Komiteen bekymret over at Konventionen kun har fundet anvendelse i et begrænset antal sager og at brugen af Konventionen af de juridiske myndigheder og de beslutningsdygtige administrative enheder er begrænset. Dette er på grund af, at Konventionen ikke er fuldt indarbejdet i den nationale lovgivning af Staten.

11. Komiteen anbefaler at Staten fremmer brugen af Konventionen om Barnets Rettigheder i domstolene og i de beslutningsdygtige administrative enheder, herunder at påbegynde arbejdet for at indarbejde Konventionen i den nationale lovgivning.

Lovgivning

12. Komiteen bifalder lovgivende handlinger påbegyndt af Staten, som har direkte indvirkning på børns levevilkår, inklusiv de handlinger som har effekt på forældrenes ansvar og dagtilbud, samt Child's Reform af 2010 og dets mål om at øge støtte for børn og unge mennesker med specielle behov for at sikre lige muligheder i personlig udvikling og helbred. Komiteen er dog stadig bekymret over, at der ikke er nogen juridisk ramme som dækker hele Konventionen. Komiteen er også bekymret over at børnerettighedslovgivning på Grønland og Færøerne ikke er blevet ensrettet med principperne og bestemmelserne i Konventionen.

13. Komiteen anbefaler at Staten, inklusiv myndighederne i Grønland og Færøerne, igangsætter alle nødvendige skridt for at sikre at lovgivningen og de administrative regler i hele Rigsfællesskabet er i fuld overensstemmelse med principperne og bestemmelserne i Konventionen og de to valgfrie Protokoller. Derudover skal ny lovgivning vurderes i rette tid og evalueres med henblik på

dets påvirkning på børn, samt at Staten overvejer at formulere en rettighedsbaseret Børnelov som indeholder alle rettigheder som er defineret i Konventionen. I denne henseende tilskynder Komiteen Staten, at sikre den foreslående reform til den grønlandske Lov om Hjælp til Børn og Unge, som skal iværksættes med hjælp fra UNICEF, er en omfattende handling, som indeholder alle rettigheder og børns synspunkter.

Koordination

14. Mens det er noteret, at den Kommunale Reform af 2007 efterstræber at strømline ansvaret mellem det nationale og lokale niveau, ved at overføre finansieringen og implementeringen af sociale (borgere) tjenester til kommunerne. Komiteen er stadig bekymret over fraværet af en klar national mekanisme som er ansvarlig for den overordnede horisontale og vertikale koordination af Konventionens implementering. Derudover er Komiteen dybt bekymret over de mulige negative effekter af den nye fordeling af ansvar, som kan have en effekt i de mindre bemidlede eller udviklede kommuner, herunder kommuner på Grønland og Færøerne. Dette vil øge forskellene i mulighederne for at nyde de fulde rettigheder for børn i de forskellige kommuner.

15. Komiteen opfordrer Staten til entydigt at udpege en koordinationsmyndighed på højt niveau, som kan arbejde på tværs af sektorer og alle områder og kommuner for at sikre fuld implementering af barnets rettigheder, på en forståelig, sammenhængende og konsekvent måde. Derudover anbefaler Komiteen at en sådan koordination påpeger i rettidig og åben facon, de ulighedsemner imellem kommunerne, som den kommunale reforms implementering kan medføre.

National Handlingsplan

16. Komiteen bifalder de forskellige sektorstrategier omhandlende børn som er udviklet, inklusiv Grønlands 2010 strategi "En Tryk Barndom". Men Komiteen beklager, at Staten endnu ikke har vedtaget en fuldstændig rettighedsbaseret politik og en ensrettet handlingsplan for den fulde og effektive implementation af Konventionen i hele Rigsfællesskabet.

17. Komiteen anbefaler at Staten udvikler en omfattende politik og en ensrettet handlingsplan for den fulde implementering af Konventionen. Ved at gøre dette, anbefaler Komiteen at Staten sikrer at en sådan omfattende politik og en ensrettet handlingsplan er rettighedsbaseret og er en integreret del af den nationale udviklingsplanlægning. Her skal der tages højde for regionale sammenhænge, i særdeleshed Grønland og Færøerne. Det anbefales derudover at den ensrettede handlingsplan indeholder specifikke tidsbundne og målbare mål og områder, så det er muligt at effektivt overvåge fremskridt i at alle børn kan nyde alle rettigheder. Den nationale handlingsplan burde være i forbindelse med nationale, område- og kommunale strategier og budgetter for at sikre passende fordeling af de finansielle, menneskelige og tekniske resurser som er krævet til dennes implementering.

Uafhængig monitorering

18. Komiteen påpeger med tilfredshed at delegationen udmeldte en øget finansiering til det Nationale Danske Børneråd, men påpeger at denne institution ikke udfylder rollen som en ombudsmand. Derudover beklager Komiteen dybt at deres tidligere anbefaling om at etablere en uafhængig mekanisme for at overvåge implementeringen af Konventionen, ikke er blevet fulgt. Derudover bliver det bekymret bemærket, at Statens delegations udtalelse om at der ingen intentioner er om at etablere en Børneombudsmand i Danmark, da der allerede er en Ombudsmand for Offentlig Administration som kan tage sig af klager om og fra børn.

19. Komiteen bifalder den foreslåede etablering af et uafhængigt børneråd i Grønland, som er baseret på Paris Principperne. Det er dog stadig bekymrende at der ikke er truffet nogen foranstaltninger på Færøerne for at etablere en uafhængig mekanisme for børns rettigheder.

20. Komiteen gentager anbefalingerne om, at Staten tager foranstaltninger for at sikre at ombudsmandssystemet i landet, kan varetage hele Konventionen og derigennem en gennemsigtig, tilstrækkelig med resurser og specialiseret facilitet, som kan overvåge implementationen af børns rettigheder, samt med beføjelser til at tage sig af individuelle klager. Ved at gøre dette, anbefaler Komiteen at Staten foretager en evaluering af deres egen uafhængige overvågningssystemer, og anvender resultaterne til at etablere faciliteter for børns rettigheder. Gældende for Grønland og Færøerne, gentager Komiteen de forrige anbefalinger (CRC/C/DNK/CO/3). Komiteen minder Staten om deres Generelle Kommentar nr. 2 om Uafhængige Nationale Menneskerettighedsinstitutioners Rolle i at Fremme og Beskytte Barnets Rettigheder (CRC/GC/2002/2).

Fordeling af resurser

21. Komiteen er bekymret over at kommuner er fuldstændigt ansvarlige – efter Kommunalreformen i 2007 – for finansieringen, forsyningen og fordelingen af sociale ydelser, med kun delvise statslige refusioner for omkostningsrige sager, som kan lede til at børn, i visse kommuner, i særdeleshed de dårligst stillede, ikke vil kunne nyde få den fulde udnyttelse af nødvendige sociale ydelser. Derudover, mens det er bemærket, at Ankestyrelsen kan påpege situationer hvor sådanne uoverensstemmelser kan opstå, er Komiteen også bekymret over at utilstrækkelige midler er blevet tildelt realiseringen af retten til uddannelse for grønlandske og færøske børn, samt de mentale sundhedsydelser i hele Rigsfællesskabet.

22. Komiteen tilskynder Staten at sikre, at fordelingen af midler til alle sektorer som dækker børns rettigheder, bliver ved med at være højt. Der skal også tages højde for finansiel støtte til de kommuner, som kræver støtte for at kunne sikre den fulde realisation af alle børns rettigheder. Til sidst skal det

sikres at budgetkravene, i særdeleshed indenfor uddannelse og de mentale sundhedsyndelser er tilfredsstillet fuldt ud.

Data indsamling

23. Mens det er værdsat, at dataindsamlingen i Grønland er forbedret, er Komiteen stadig bekymret, over de manglende tilstrækkelige resurser til effektiv indsamling af statistisk data om implementationen af Konventionen på Færøerne, Det er også bemærket at der er mangel på statistik på begge områder omkring fattigdom og om misbrugssager.

24. Komiteen tilskynder Staten at styrke de statistiske systemer og analyser omkring implementeringen af Konventionen på Færøerne og Grønland, samt at sikre at data bliver systematisk indsamlet og brugt til at underbygge politikker og programmer omkring fattigdom, vold og misbrug. Generelt anbefales det at Staten styrker dens kapacitet til systematisk indsamling og analyse af kønsopdelt data, blandt andet, alder, køn og etnisk baggrund på alle personer under 18 i alle områder, som er dækket af Konventionen i hele Rigsfællesskabet.

Formidling og bevidstgørelse

25. Mens Statens information om at menneskerettigheder og demokrati er en del af læseplanen, både på det primære og sekundære skoletrin, bifaldes, er Komiteen bekymret over den lave bevidsthed om Konventionen, specielt blandt børn.

26. Komiteen tilskynder Staten til at indarbejde undervisning i Konventionen som et specifikt emne i skolens læseplan. Den tilskynder også Staten til at fremme viden om Konventionen blandt befolkningen, blandt andet gennem massemedierne.

Træning

27. Komiteen er bekymret over at pensum for personer, som skal arbejde for og med børn, inklusiv lærere, ikke indeholder Konventionen.

28. Komiteen gentager deres tidligere anbefaling (CRC/C/DNK/CO/3) om at Staten udvikler systematisk og igangværende træningsprogrammer om menneskerettigheder, inklusiv børns rettigheder, for alle som arbejder for og med børn, for eksempel dommere, advokater, retshåndhævende myndigheder, tjenestemænd, lokale embedsmænd, lærere, socialrådgivere og sundhedspersonale og i særdeleshed for børnene selv.

Barnets rettigheder og forretningssektoren

29. Komiteen påpeger med tilfredshed vedtagelsen af loven som ændrer den Danske Årsregnskabslov (Som gør rede for Corporate and Social Responsibility (CSR) i

store virksomheder) af december 2008, som forpligter de 1.100 største firmaer i Danmark til at afrapportere deres CSR politikker og initiativer. Men Komiteen påpeger at børns rettigheder, eller Konventionen om Barnets Rettigheder, ikke er nævnt, som en del af rammen for afrapportering.

30. Komiteen anbefaler at Staten laver en ramme for afrapportering omkring børnerettigheder for danske virksomheder, inklusiv multinationale virksomheder som har hovedkvarter i Danmark. Derudover skal det nationale kontaktsted påpege sager om manglende overholdelse, inklusiv sager udenfor landet, af multinationale selskaber. Ved at gøre dette, anbefaler Komiteen at Staten anvender de relevante bestemmelser i Konventionen. Ydermere tilskynder Komiteen Staten til at give behørigt hensyn til erfaringer fra hele verden i brugen af, for eksempel, FN's Rammer for Erhvervsliv og Menneskerettigheder (UN Business and Human Rights Framework) i driften af private og offentlige firmaer, i særdeleshed med hensyn til børnerettigheder.

2. Generelle Principper (artikel 2, 3, 6 og 12 i Konventionen)

Forskelsbehandling

31. Komiteen udtrykker bekymring over Statens nye emigrations love, som trådte i kraft 1. august 2010, på grund af de negative effekter på, blandt andet, stigningen i sværhedsgraden i kriterierne for udenlandske statsborgere at kunne opnå opholdsrettigheder, samt afståelsen af offentlige ydelser for at opnå point, under de nye pointbaserede kriterier. Komiteen er bekymret over at dette kan have en *de facto* forværende effekt overfor emigranter, i særdeleshed roma børn, i henhold til deres adgang til uddannelse og andre essentielle sociale ydelser. I denne kontekst er Komiteen også bekymret over uligheden i Statens hjælp til dårligt stillede familier, som lige er ankommet, flertallet af disse tilhører etniske minoriteter, sammenlignet med den hjælp andre borgere i lignende omstændigheder har mulighed for.

32. Komiteen anbefaler at Staten sikrer adgang til sociale ydelser og statslig hjælp til dårligt stillede familier, på en ligeværdig basis. Ved at gøre dette, tilskynder Komiteen Staten at indsamle og analysere kønsopdelt data, for at grundigt overvåge og påpege de facto diskrimination, inklusiv forskellige former for forskelsbehandling som kan have effekt på drenge og piger som tilhører etniske minoriteter og/eller har specielle behov eller er i sårbare situationer.

33. Komiteen opfordrer Staten til at sikre effektiv håndhævelse af beskyttende love, at foretage studier og starte omfattende offentlige informationskampagner for at forebygge og bekæmpe alle former for diskrimination, samt gøre samfundet opmærksom på børns stilling og behov i samfundet, og i særdeleshed indenfor familien. I denne sammenhæng anmoder Komiteen om at specifik information er inkluderet i den næste periodiske rapport om forhold og programmer som er igangsat for at følge op på Durban Deklarationen og Handlingsplanen vedtaget af Verdenskonferencen, imod

Racisme, Racediskrimination, Fremmedhad og Relateret Intolerance, som tager højde for Komiteens generelle kommentar nr. 1 (2001) om artikel 29 (1) i Konventionen (uddannelsesmål), og ved at gøre dette styrker indsatsen for at fremme værdier og opførsel som er fri for alle former for diskrimination, inklusiv køn, etnisk oprindelse, emigrationsstatus, handicap, seksuel orientering og andet.

I barnets bedste interesse

34. Mens det er velkomment at det nye fokus er på barnets bedste interesse i Child Reform Act, er Komiteen stadig bekymret over at der ikke er givet tilstrækkelig overvejelser til, i særdeleshed, beslutsomheden hos kommunerne omkring placeringen af et barn udenfor hans, eller hendes hjem, og i ansøgninger fra uledsagede asylsøgende børn.

35. Komiteen anbefaler at Staten sikrer at kommunerne overvejer barnets interesser, i særdeleshed når der besluttet om placering udenfor hjemmet og i flygtningesagsprocedurer.

Respekt for barnets synspunkter

36. Komiteen bifalder at ny lovgivning, såsom Child's Reform af 2010, loven om Forældres Ansvar af 2007 og anbringelsesreformen (Care Placement Reform) af 2004 har ført til en styrkelse af børns deltagelse i beslutningsprocessen. Det er derudover bemærket uklarheder, med hensyn til børns rettigheder om at blive hørt i administrative og juridiske sagsgange, inklusiv anbringelse og da udarbejdelsen af den kommunale børnepolitik i henhold til overnævnte lovgivning ikke i tilstrækkelig grad involverede børn.

37. Komiteen anbefaler at Staten tager skridt for at sikre at børns synspunkter er taget højde for:

(a) når der udarbejdes en kommunal børnepolitik, inklusiv om emner som vedrører placering udenfor hjemmet;

(b) på alle områder i relation til undervisningen, sundhed og velfærd for børn med handicap; og at,

(c) flere muligheder er skabt til at børn er hørt på alle områder som vedrører deres rettigheder, inklusiv den næste rapport til Komiteen.

Komiteen anbefaler også at Staten sikrer, gennem passende undervisning, at alle professionelle og personale som arbejder med børneområder er vidende og kompetente til at kunne fremme børnenes synspunkter. I denne henseende henviser Komiteen Staten til Den Generelle Kommentar nr. 12 om Barnets ret til at blive hørt CRC/C/GC/12.

3. Borgerlige rettigheder og friheder (artikel 7, 8, 13-17, 19 og 37 (a) i Konventionen)

Tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf

38. Komiteens påpeger med bekymring at korporlig afstraffelse er lovligt i hjemmet og andre pasningsordninger på Færøerne, og at selvom Regeringscirkulære nr. 1 om Disciplin i Skolen (12. januar 1994) understreger at korporlig afstraffelse ikke skal finde anvendelse, er der ikke et decideret forbud i lovgivningen.

39. Komiteen tilskynder Staten til at tage forholdsregler for at sikre at korporlig afstraffelse er forbudt i alle sammenhænge og i hele Rigsfællesskabet, samt at afholde bevidsthedssøgende og offentlige uddannelsesprogrammer for at fremme brugen af andre opdragelsesmetoder som stemmer overens med barnets medfødte værdighed, som følger Komiteens Generelle Kommentar nr. 8 om Beskyttelse imod Korporlig Afstraffelse og andre Grusomme eller nedværdigende Former for Straf (2006).

Opfølgning på FN's Undersøgelse om Vold imod Børn

40. Med reference til FN's Undersøgelse om Vold imod Børn, tilskynder Komiteen Staten til:

(a) Prioritere udryddelsen af alle former for vold mod børn, inklusiv ved at sikre implementeringen af anbefalingerne fra FN's Undersøgelse om Vold imod Børn, med særligt fokus på køn;

(b) Frembringe information omkring Statens implementering af anbefalingerne fra Undersøgelsen i den næste periodiske rapport, i særdeleshed de som er påpeget af den Særlige Repræsentant for Generalsekretæren om Vold mod børn, nemlig:

(i) Udviklingen i hver Stat en national sammenhængende strategi for at forebygge og påpege alle former for vold mod børn;

(ii) Introduktionen af et tydeligt nationalt forbud på alle former for vold mod børn i alle sammenhænge; og

(iii) Konsolideringen af et nationalt dataindsamlingsystem, analyser og udbredelse, samt en undersøgelsesdagsorden omkring vold mod børn.

(c) Samarbejde med Generalsekretærens Specielle Repræsentant omkring vold mod børn og søge teknisk assistance fra, for eksempel, UNICEF, the Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) og World Health Organization (WHO), ILO, UNESCO, UNHCR, UNODC, samt NGO partnere.

4. Familieomgivelser og anden pasning (artikel 5, 18 (§ 1-2), 9-11, 19-21, 25, 27 (§ 4) og 39 i Konventionen)

Familieomgivelser

41. Mens Statens handlingsplaner mod vold mod kvinder og børn (2002-2004 og 2005-2008) er værdsat, samt tilslutningen til en handlingsplan mod vold i hjemmet på Færøerne, er Komiteen bekymret over, børn som lever med vold i hjemmet – uanset om det er som ofre eller som vidner - kræver mere fokuseret opmærksomhed. Komiteen er i særdeleshed bekymret over at børn som har haft brug for korte ophold på krisecentre, på grund af vold i hjemmet, hverken har været passende registreret eller har været givet støtte, eller blevet fulgt op af kommunerne. Derudover er Komiteen bekymret over at den kommunale indsats, med hensyn til børn som lever med vold i hjemmet, er utilstrækkelig.

42. Komiteen anbefaler at Staten sikrer at:

(a) kommuner yder tilstrækkelig støtte til børn under deres ophold, såvel som opfølgning efter deres ophold på et krisecenter på grund af vold i hjemmet;

(b) myndigheder undersøger konsekvent barnets situation, hvis der er rapporter om at barnet har været offer for vold i hjemmet, eller været vidne til sådan vold, og at alle sådanne sager er ordentligt dokumenteret og registret; og

(c) psykologisk støtte er tilgængeligt for voksne ofre for vold i hjemmet.

Børn som er berøvet et familieliv

43. Komiteen er stadig bekymret over det store antal børn som er placeret udenfor deres hjem, i særdeleshed i institutioner. Selvom det er bemærket at Kommunalreformen af 2007, placerer ansvaret for familiestøtte og omsorg for børn som er berøvet en familie, hos kommunerne, med teknisk støtte fra de regionale myndigheder, er Komiteen bekymret over om de lokale myndigheder ikke modtager tilstrækkelig rådgivning og tilsyn. Komiteen er også bekymret over at der fortsætter

med at være et højt antal børn, som er blevet placeret i pleje uden en individuel handlingsplan, som i henhold til Anbringelsesreformen (Care Placement Reform) af 2004, skal opstille overordnede og underordnede målsætninger, til for eksempel, til barnets eller unge menneskes udvikling og opførelse, familieomstændigheder, skole, helbred og fritid.

44. Komiteen anbefaler af Staten:

(a) sikrer at implementeringen af målsætninger relateret til Child Reform Act af 2010 yder tilstrækkelig støtte til familier ved at påpege risikofaktorer for børn som bliver placeret i pleje;

(b) Sikre at rådgivning, tilsyn og monitoring af børn, som er placeret i pleje for at beskytte deres interesser, er tilstrækkeligt støttet af centrale og regionale myndigheder;

(c) forpligter sig til nødvendige foranstaltninger som sikrer at børn i pleje har en individuel handlingsplan, i henhold til Anbringelsesreformen (Care Placement Reform) af 2004, og tager fuldt hensyn til barnets synspunkter;

(d) lave og implementere handlingsplaner for at sikre at familielignende pleje, i stedet for institutionel pleje er den foretrukne form for pleje ydet til børn som er berøvet familiære omgivelser.

Ved at gøre dette, anbefaler Komiteen at Staten tager fuldt hensyn til FN's retningslinjer for Alternative Care of Children, som er vedtaget af Generalforsamlingens resolution 64/142 (A/RES/64/142).

5. Grundlæggende sundhed og velfærd (artikel 6, 18 (§ 3), 23, 24, 26, 27 (§ 1-3) af Konventionen)

Børn med handicap

45. Selvom der er taget højde for Statens indsats for at opfylde de fulde rettigheder for børn med handicap, er Komiteen bekymret over den påtænkte reduktion af godtgørelser til forældre med handicappede børn, som er nødsagede til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet for at pleje deres børn. Vedrørende uddannelse, værdsætter Komiteen analysen foretaget af Staten og deler deres bekymring omkring det høje antal af børn med handicap som får undervisning i adskilte sammenhænge. De nylige ændringer i lærernes undervisningspensum, som inkluderer et obligatorisk modul omkring undervisning for særlige behov, er også værdsat af Komiteen, selvom den stadig er bekymret over at de uddannelsesmæssige resultater for børn med handicap er markant lavere, sammenlignet med andre børn. Komiteen er bekymret over at, i skolerne generelt, såvel som i plejeinstitutioner og plejefamilier, det handicappede barns synspunkter er ofte ikke hørt, også under tilsynsbesøg.

46. Komiteen anbefaler kraftigt at Staten:

(a) genovervejer de planlagte reduktioner i godtgørelser til forældre med handicappede børn, som er nødsaget til at trække sig fra arbejdsmarkedet for at pleje deres handicappede barn;

(b) tager skridt til, i henhold til artikel 12 i Konventionen og artikel 7.3 i Konventionen om Rettigheder for Personer med Handicap, for at rette op på lovgivningen, for at sikre at børn og unge mennesker i alle sammenhænge, inklusiv i mentale helbredssammenhænge, er garanteret retten og muligheden til frit at udtrykke deres syn på emner som behandling, tjenester og støtte og at de har adgang til alders- og handicappassende støtte til at udøve disse rettigheder;

(c) yde, hvor det er nødvendigt, alternative kommunikationsfaciliteter for børn med handicap;

(d) yderligere styrke dens målsætninger om at yde passende uddannelse til alle lærere omkring handicappede børns behov, for at sikre at kvaliteten af den modtagne undervisning for disse børn, er på samme niveau som alle andre børn;

(e) hurtigst at implementere deres planlagte overgang for børn med handicap, til folkeskolerne, og at tage højde for Komiteens Generelle Kommentar n. 9, vedtaget i 2006 omkring rettigheder for børn med handicap (CRC/C/GC/9).

Amning

47. Komiteen påpeger at Statens lovgivning omkring markedsføring af modernælkserstatning, ikke lever op til det Internationale Kodeks for Markedsføring af Modernælkserstatning og underliggende relevante resolutioner fra World Health Assembly

48. Komiteen anbefaler at Staten implementerer det Internationale Kodeks for Markedsføring af Modernælkserstatning fuldt ud. Staten burde også fremme spædbarns-venlige hospitaler og tilskynde amning til at blive inkluderet i Sundhedsplejeuddannelsen Komiteen anbefaler yderligere at Staten tager foranstaltninger for at indsamle data omkring amning systematisk, i henhold til internationale regler.

Unge helbred

49. Komiteen bifalder Statens kommende forbud at salg af alkohol til personer under 18 år. Komiteen er stadig bekymret over det stigende antal af overvægtige børn og tilhørende stigning i eksponeringen af livsstilssygdomme, samt højere

dødelighed, specielt blandt børn i dårligt stillede situationer. Den er yderligere bekymret over uønskede graviditeter blandt piger på Grønland og Færøerne.

50. **Komiteen anbefaler at Staten styrker sin indsats for at bekæmpe overvægt blandt børn og unge mennesker, blandt andet ved at sikre adgang til råd om sundhed og omsorg, også i skoler, til sund mad og tilstrækkelige muligheder til at kunne deltage i fysiske aktiviteter. I denne henseende, anbefaler Komiteen at Staten anvender massemedierne og fødevarerindustrien for at sikre deres deltagelse i sund livsstil og forbrugsmønstre for børn og unge. Komiteen anbefaler også at myndighederne på Grønland og Færøerne hurtigt forbereder og implementerer passende programmer og strategier for at forebygge og italesætte uønskede graviditeter.**

Mental sundhed

51. Komiteen påpeger med bekymring, at selvom etableringen af en behandlingsgaranti for børn som har behov for psykiatrisk evaluering og behandling, er den regionale kapacitet for at yde behandling stadig utilstrækkelig. Der er stadig lange ventetider for børn som behøver evaluering og behandling for mentale problemer. Derudover, mens det er bemærket at for eksempel Sundhedsstyrelsen har mandat til at undersøge, og hvor det er nødvendigt gribe ind i diagnosen og recepten for børn med attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) og attention deficit disorder (ADD), Komiteen er stadig bekymret over stigningen i udskrivelserne af psykofarmaka til børn med diagnosen ADHD og ADD.
52. **Komiteen anbefaler at Staten fortsætter med at udvikle et omfattende mentalt sundhedssystem til pleje for børn og unge mennesker, inklusiv forebyggelse, behandling af almindelige mentale helbredsproblemer i den primære pleje og specialiseret pleje for alvorlige lidelser, samt at ventetiden indenfor mental sundhed reduceres. Komiteen anbefaler også at Staten omhyggeligt overvåger udskrivningen af psykofarmaka til børn og tager initiativ til at give børn, som er diagnosticerede med ADHD og ADD, og deres forældre og lærere, adgang til et større udvalg af psykologiske, uddannelsesmæssige og sociale tiltag og behandlinger. Komiteen anbefaler også at Staten overvejer at foretage indsamlingen og analyse af kønsopdelte data, i henhold til stoftype og alder, gennem deres nationale stofmisbrugs hotline (Giftlinjen), for at overvåge de potentielle misbrug af psykofarmaka af børn.**

Levestandard

53. Komiteen udtrykker bekymring over at et betydeligt antal børn er angivet til at leve i fattigdom i Staten. Komiteen er også bekymret over effekten, i særdeleshed på kvinder og børn, af den såkaldte 300-timers regel og øget til 450 timer i 2008,

som for eksempel, resulterer i reduktionen eller tilbageholdelse af overførselsudgifter til ægtefæller, som har modtaget ydelser i to år eller mere, men ikke har arbejdet individuelt i minimum 450 timer under normale omstændigheder. Komiteen er i særdeleshed bekymret over at denne *regel* ofte har den effekt at den primært og uforholdsmæssigt rammer kvinder fra etniske minoriteter med alvorlige konsekvenser for deres børn.

54. Komiteen tilskynder Staten at forstærke sine indsatser for at yde støtte til økonomisk dårligt stillede familier, inklusiv børn af enlige forældre, børn af forældre på statslige overførselsindkomster og de af nyligt ankomne familier, samt at garantere alle børns ret til en tilstrækkelig levestandard. Komiteen anbefaler også at Staten overvåger, i samarbejde med lokale myndigheder, effekten på kvinder og børn som er påvirket af reglen om 450 timer og tager forholdsregler for at sikre at de ikke er udsat for social ulighed og udelukkelse. Derudover tilskynder Komiteen Staten til at tage de nødvendige forholdsregler, til den omfattende indsamling og analyse af data omkring børns fattigdom, inklusiv Grønland og Færøerne, for at det kan blive effektivt bearbejdet.

6. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (artikel 28, 29 og 31 i konventionen)

Uddannelse, inklusiv erhversuddannelse og vejledning

55. Selvom initiativer som ”Fri for Mobberi” og ”Sammen mod Mobning”, og det høje antal af skoler som har en Handlingsplan til at bearbejde mobning, bifaldes, er Komiteen stadig bekymret over den stadige tilstedeværelse af mobning i skoler og over den manglende klarhed i lovgivningen omkring skolernes ansvar og opfølgning i sager omkring mangel på overholdelse af handlingsplanerne. Komiteen er videre bekymret over at det under de nuværende uddannelsesprogrammer, kun er børn fra EU-lande eller Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde som er berettiget til modersmålsundervisning.

56. Komiteen anbefaler at Staten fortsætter og forstærker sine indsatser for at forebygge og bearbejde mobning i skoler, og i særdeleshed introducere forskellige uddannelses- og socialpædagogiske metoder, som involverer forældre, samt en tilstrækkelig overvågning af skoleplaner. Den anbefaler også at modersmålsundervisning bliver genindført for tosprogede elever, som ikke modtager kommunalt organiseret modersmålsundervisning.

7. Særlige beskyttelsestiltag (artikel 22, 30, 38, 39, 40, 37 (b)-(d), 32-36 i Konventionen)

Asylsøgende og flygtningebørn

57. Komiteen bifalder den høje standard af modtagelsescentrene for uledsagede børn som søger asyl og at disse børn vil fortsætte med at have adgang til en juridisk repræsentant ved en negativ beslutning vedrørende deres asylsag, som er rettet i den Danske Udlændingelov, men Komiteen er bekymret over at:

(a) der er uledsagede børn som forsvinder før endelig behandling af deres asylsag;

(b) mange børn fra asylsøgende familier er diagnosticerede med psykologiske eller psykiatriske problemer, som resultat af at være traumatiserede;

(c) børn, som ikke samarbejder med aldersbedømmelse, får proceduremæssige konsekvenser;

(d) flertallet af asylsøgende børn i skolealderen, modtager undervisning i separate skoler, hvor kvaliteten af undervisningen er betragteligt lavere end i de almindelige danske skoler, samt at disse ikke giver adgang for børnene til videre uddannelse.

58. **Set i lyset af de ovennævnte bekymringer, tilskyndes Staten til at:**

(a) foretage en systematisk undersøgelse omkring forsvindingen af uledsagede asylsøgende børn, i særdeleshed omkring den effekt tilbagetrækning af opholdsrettigheder ved det opnåede 18. år, kan have på deres forsvinden, samt integrere resultaterne i udformningen af Statens politikker for at sikre at børns rettigheder under disse omstændigheder er fuldt respekteret;

(b) igangsætte rettidig, praktisk og passende tiltag for at forebygge forsvindinger af uledsagede asylsøgende børn, ved at: (i) kun at anvende Dublin II-forordningen i sager hvor det er i barnets bedste interesse; og (ii) sikre at alle uledsagede asylsøgende børn har en uddannet værge og hvis nødvendigt juridisk bistand, samt med hensyn til barnets bedste interesse og ret til information og ytringsfrihed, ved deres ankomst og indtil den tid hvor asylprocessen er færdig;

(c) revidere det foreslåede tillæg til den Danske Udlændingelov om at fjerne forslaget om, at hvis et barn ikke samarbejder med aldersbedømmelsesprocessen, vil det have procesmæssige konsekvenser og sikre at internationale standarder for hvordan en sådan proces udøves, overholdes, er introduceret;

(d) anvende den Danske Udlændingelov på en sådan måde at det vil sikre en juridisk status og en holdbar løsning, for børn som lider af traumer og er diagnosticerede med psykologiske eller psykiatriske problemer, samt at yde de sociale og sundhedsmæssige tiltag for deres mentale rehabilitering;

(e) sikre at asylsøgende og flygtningebørn modtager den samme uddannelseskvalitet, som børn i danske skoler.

Seksuel udnyttelse og misbrug

59. Det bemærkes at Staten er i gang med at opdatere dens Handleplan for bekæmpelse af Seksuelt Misbrug (2003), men Komiteen er bekymret for at den planlagte proces for den opdaterede handleplan ikke direkte tager højde for eller efterspørger barnets synspunkter. Komiteen er også bekymret for at:

(a) den psykosociale støtte tilgængelig for børneofre for seksuelt misbrug er utilstrækkelig;

(b) det nuværende rapporteringssystem om seksuelt misbrug mangler retningslinjer om involveringen af professionelle i identificeringen og rapporteringen af børnemisbrug og vanrøgt;

(c) der er ikke nogen integreret koordination af offentlige forholdsregler for hurtig helbredelse og reintegration af børn, der har været udsat for vanrøgt eller misbrug på Færøerne;

(d) der har været rapporter om uddannede fagfolk, der ikke informerer relevante autoriteter om sager, hvor der er børnemisbrug eller vold på Færøerne.

60. I lyset af ovenstående bekymringer, anbefaler Komiteen at Staten:

(a) opretter direkte kanaler for børn til at bidrage med deres synspunkter på opdateringen af Handleplanen for at Bekæmpe Seksuelt Misbrug (2003);

(b) styrker tilbuddene om holistisk og langtids-psykosocial støtte til børneofre for seksuelt misbrug i dens opdaterede Handleplan;

(c) tager forholdsregler for at sikre anvendelse af den valgfrie protokol i Konventionen om salg af børn, børneprostitution og børnepornografi i Grønland og på Færøerne;

(d) sikre koordinering af offentlige forholdsregler for at støtte hurtige helbredelser og reintegration af børn der har været udsat for vanrøgt eller misbrug på Færøerne, og at professionelle, der arbejder med børn, kontinuerligt rapporterer til relevante autoriteter om alle sager hvor et barn kan have oplevet misbrug eller vanrøgt;

(e) sikre, gennem tilstrækkelige lovlige bestemmelser, procedurer og regulativer at alle børneofre og og/eller vidner til forbrydelser, inklusiv børneofre for misbrug, vold i hjemmet, seksuel og økonomisk udnyttelse, bortførelse, og menneskehandel, har effektiv adgang til retfærdighed og får

stillet beskyttelse, som krævet af Konventionen, til rådighed, ved fuldstændigt at tage De Forenede Nationers retningslinjer om the United Nations Guidelines on Justice in Matters Involving Child Victims and Witnesses of Crime (annexed to Economic and Social Council resolution 2005/20 of 22 July 2005).

Menneskehandel

61. Komiteen, mens den tager godt imod Danmarks indsats for at bekæmpe menneskehandel af børn, er bekymret for at Danmark fortsætter med at være et signifikant transit- og bestemmelsesland for børneofre for menneskehandelsrelaterede forbrydelser, inklusiv tvungen børneprostitution og børnearbejde. Komiteen er også dybt bekymrede for at anstrengelserne brugt på at retsforfølge menneskehandlere og personer, der udsætter børn for tvungent arbejde og prostitution, fortsat har brug for at blive styrket. Komiteen bemærker yderligere med bekymring manglen på lovlige rammer til at lette tildelingen af opholdstilladelser til børneofre for menneskehandel.
62. **Komiteen tilskynder Staten at tage effektive forholdsregler for at beskytte børns rettigheder indenfor deres territorium, især de af de uledsagede børn, for at sikre at de ikke bliver ofre for menneskehandel. Ved at gøre dette, tilskynder Komiteen Staten at:**
 - (a) sikre at børn som er formodede ofre for menneskehandel ikke bliver tilbageholdt som et resultat af de omstændigheder som er en konsekvens af at de er blevet menneskehandlet og at de får specialiseret assisterende hjælp;
 - (b) energisk retsforfølge, dømme og straffe seksualforbrydere og menneskehandlere;
 - (c) sikre at sanktionerne for sådanne krænkelser svarer til alvorligheden af dette seriøse brud på menneske- og børnerettigheder;
 - (d) sikre at statslige håndhævere af loven og andre statslige socialt ansatte, som arbejder med og for børn, bliver effektivt uddannede i metoder til identifikation og behandling af ofre;
 - (e) opmuntre og støtte en bred, national offentlig opmærksomhedskampagne;
 - (f) forbedre monitorering af anti-menneskehandels indsatser for at forbedre regeringens svar på børnemenneskehandel;
 - (g) sikre, gennem passende lovbaserede forholdsregler, at børneofre for menneskehandel ikke bliver hjemtaget undtaget hvor en sådan hjemtagelse er i deres bedste interesse.

Hjælpelinjer

63. Komiteen bemærker med bekymring at *Børnetelefonen er utilstrækkeligt finansieret og ikke operationel i 24 timer om dagen hver dag.*
64. **Komiteen anbefaler Staten, at sikre at *Børnetelefonen* er åben 24 timer om dagen hver dag og stiller tilstrækkelige finansielle og menneskelige ressourcer til rådighed for dens virksomhed, inklusiv finansiering af opmærksomhedskampaner i hele dens territorium.**

Administration af ungdomsretsfærdighed

65. Komiteen udtrykker dens dybe bekymring om de følgende emner relaterende til administrationen af ungdomsretsfærdighed:
- (a) Retsplejeloven tillader anbringelse af 14- 17årige i: (i) før-retslig tilbageholdelse i op til otte måneder og at denne grænse er mulig at forlænge yderligere i sager hvor Staten finder exceptionelle omstændigheder; og, (ii) isolationsindespærring i op til fire uger;
- (b) at sænke den kriminelle lavalder fra 15 år til 14 år;
- (c) ændring til straffeloven for at fjerne den maksimale fængselsstraf på 8 år i sager der involverer børn;

66. I lyset af ovenstående tilskynder Komiteen Staten at:

- (a) sikre at, i overensstemmelse med Komiteens Generelle Kommentar Nr. 10 om Børns rettigheder i ungdomsretsfærdigheden (the Committee's General Comment No. 10 on Children's rights in juvenile justice), sådanne standarder bliver fuldt implementeret, i særdeleshed, artikel 37(b), 40 og 39 fra Konventionen, såvel som the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (Beijing Rules), the United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (Riyadh Guidelines) and the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty (Havana Rules);
- (b) forbedre dens administration af loven til at: (i) klart definere betingelserne for før-retslig indespærring, og (ii) at, så vidt muligt, begrænse dens varighed, og forbyde anbringelsen af personer under 18 år i isolationsindespærring;
- (c) overveje at ophæve den nylige forbedring til strafferammen, som fjerner den øvre grænse af 8-års fængselsstraffe udstedt til personer under 18 år;
- (d) tage forholdsregler for at sikre at intet barn, uanset omstændighederne, bliver udsat for indespærring i det ordinære fængselssystem med voksne.

Børn, der tilhører en minoritet eller et oprindeligt folk

67. Komiteen beklager at Staten stadig mangler at fuldt implementere anbefalingerne fra Menneskerettighedskomiteen i 2008 og Komiteen for Eliminering af Racediskrimination i 2010 til at opretholde identiteten af Inughuit som et særligt oprindeligt samfund i stand til at hævde traditionelle rettigheder i henhold til internationale normer.
68. **Komiteen gentager anbefalingerne fra Menneskerettighedskomiteen i 2008 (CCPR/C/DNK/CO/5) og Komiteen for Eliminering af Racediskrimination i 2010 (CERD/C/DNK/CO/18-19) og tilskynder Staten at, i overensstemmelse med Komiteens Generelle Kommentar Nr. 11 om Oprindelige folks børn og deres rettigheder under Konventionen, tage alle nødvendige forholdsregler for at sikre at Inughuit børn er i stand til at udøve deres ret til at vokse op i et sikkert kulturelt miljø, vedligeholde og udvikle deres identitet og bruge deres eget sprog uden at blive diskvalificeret og diskrimineret imod.**

8. Hjemtagelsen af internationale menneskerettighedsinstrumenter

69. **Komiteen tilskynder Staten at udvide brugbarheden af den Valgfrie Protokol af Konventionen om Barnets Rettigheder om Salg af Børn, Børneprostitution og Børnepornografi og til Protokollen om at Forhindre, Sætte en stoppe for og Straffe Menneskehandel, især Kvinder og Børn til at omfatte Grønland og Færøerne. Komiteen anbefaler også at Staten overvejer at hjemtage den International Konvention om Beskyttelse af Rettighederne for Alle Gæstearbejdere og Medlemmer af Deres Familier (1990) og den Valgfrie Protokol om Konventionen om Handicappede Personers Rettigheder (2006).**

9. Opfølgning og udbredelse

Opfølgning

70. **Komiteen anbefaler at Staten tager alle passende forholdsregler for at sikre en fuld implementering af de nuværende anbefalinger, for eksempel, ved at forlægge dem til Statens overhoved, Højesteret, Regeringen, relevante ministerier og lokale autoriteter til passende overvejelse og yderligere handling.**

Udbredelse

71. **Komiteen anbefaler yderligere at den fjerde periodiske rapport og skrevne svar bliver forlagt for Staten og de relaterede anbefalinger (konkluderende observationer) de har valgt bliver gjort vidt tilgængelige i landets sprog (inklusiv oversættelse til de mest brugte sprog af immigranter og flygtninge**

bosiddende i Danmark), inklusiv (men ikke udelukkende) gennem Internettet til hele befolkningen, civile samfundsorganisationer, ungdomsgrupper, faggrupper og børn, for at frembringe debat og opmærksomhed om Konventionen, dens implementering og monitorering.

10. Næste rapport

- 72. Komiteen inviterer Staten til at indgive dens næste periodiske rapport 1. februar 2016 og til at inkludere i den information om implementeringen af de ovenstående konkluderende observationer. Komiteen henleder opmærksomheden til dens Harmonized Treaty Specific Reporting Guidelines vedtaget 1. oktober 2010 (CRC/C/58/Rev.2) og minder Staten om at fremtidige rapporter skal være i overensstemmelse med retningslinjerne og ikke overstige 60 sider. Komiteen tilskynder Staten til at indgive dens rapport i overensstemmelse med retningslinjerne for rapportering. Skulle en rapport overstigende sideantalsgrænsen blive indgivet, vil Staten blive bedt om at revidere og eventuelt genindgive deres rapport i overensstemmelse med de ovenfornævnte retningslinjer. Komiteen minder Staten om at hvis den ikke er i en position til at kunne revidere og genindgive rapporten, så kan oversættelse af rapporten til undersøgelse af traktatorganisationen ikke kan garanteres.**

- 73. Komiteen inviterer også Staten til at indgive et opdateret hoveddokument i overensstemmelse med kravene til det fælles hoveddokument i de harmoniserede retningslinjer for rapportering, vedtaget af det femte mellem-komitemøde om menneskerettighedstraktatsorganisationerne juni 2006(HRI/MC/2006/3). Den traktatspecifikke rapport og hoveddokumentet udgør tilsammen den harmoniserede rapport i forpligtelserne under Konventionen**